



# कृष्णपुर राजपत्र

कृष्णपुर नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड : १, सुदूरपश्चिम प्रदेश, गुलरिया कञ्चनपुर मंसिर ०७ गते शुक्रवार, २०७५ साल संख्या : १९

भाग :- ३

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५

## प्रस्तावना

नेपालको संविधान, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ तथा संयुक्त राष्ट्रसंघले पारित गरी नेपाल सरकारले हस्ताक्षर समेत गरिसकेको अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी महासन्धि २००६ - Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) को उद्देश्य, मर्म र भावना बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि बनाउन वाञ्छनिय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) कृष्णपुर नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७४ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कृष्णपुर नगर कार्यपालिकाको मिति २०७५।०८।०७ को बैठकबाट कृष्णपुर नगरपालिकाले देहायको कार्यविधि जारी गरेको छ।

## परिच्छेद १

### प्रारम्भिक

- संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५" रहेको छ।  
(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।
- परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:
  - "ऐन" भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ (पहिलो संशोधन २०७५ समेत) सम्झनुपर्दछ।
  - "नगरपालिका" भन्नाले कृष्णपुर नगरपालिका सम्झनुपर्दछ।
  - "नियमावली" भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन २०७४ अनुसार बन्ने नियमावली सम्झनुपर्दछ।
  - "परिचयपत्र जारी गर्ने अधिकारी" भन्नाले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृतस्तरको कर्मचारी सम्झनुपर्दछ।
  - "वडा कार्यालय" भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालय सम्झनुपर्दछ।
  - "स्थानीय तह" भन्नाले कृष्णपुर नगरपालिका सम्झनुपर्दछ।
  - "समन्वय समिति" भन्नाले यस कार्यविधिको दफा ६ बमोजिम गठीत स्थानीय समन्वय समिति सम्झनुपर्दछ।

## परिच्छेद-२

### उद्देश्य, मापदण्ड

- उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन् :
  - विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका नेपाली नागरिकहरूको पहिचान गरी उनीहरूलाई सेवा सुविधामा पहुँच स्थापित गर्न, त्यस्ता सेवा सुविधाहरूको लागि योजना निर्माण गर्न र स्थानीय तह देखि नै विभिन्न प्रकृतिका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको वर्गीकृत लगत राख्न सहज तुल्याउने
  - अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि २००६ (CRPD) मा नेपाल सरकारले जनाएको प्रतिवद्धता बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई प्राथमिकताको आधारमा सेवा सुविधाहरू उपलब्ध गराउन सहज बनाउने।
  - अपाङ्गताको प्रकृति, वर्गीकरण र अवस्थाका आधारमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले पाउने सेवा, सुविधा र अवसरको प्राथमिकीकरण गर्न सहयोग गर्ने।
- परिचय-पत्र वितरणका मापदण्ड देहाय बमोजिम रहेका छन् :

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐनको अनुसूचीमा प्रकृतिका आधारमा अपाङ्गतालाई १० (दश) प्रकारमा वर्गीकरण गरिएको छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐनको अनुसूचीमा उल्लेखित गाम्भीर्यता आधारमा गरिएको अपाङ्गताको वर्गीकरण गरी देहायका चार समूहका परिचय-पत्र वितरण गरिनेछ :

**(क) पुर्ण अशक्त अपाङ्गता:**

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई 'क' वर्गको परिचय पत्र उपलब्ध गराइने छ जुन रातो रंगको पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१. व्यक्तिको शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी प्रणालीहरूमा भएको क्षति र यसले ल्याएको कार्यगत विचलनको अवस्था असाध्य गम्भीर भई अरूको सहयोग लिएर पनि दैनिक जीवन सम्पादन गर्न असाध्यै कठिन हुने व्यक्ति,
२. सामान्य भन्दा सामान्य दैनिक क्रियाकलापहरू पनि स्वयं गर्न नसक्ने र अन्य व्यक्तिको सहयोग आवश्यक पर्ने, तीव्र बौद्धिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, तीव्र रूपमा अटिज्म प्रभावित व्यक्ति, पूर्ण रूपमा श्रवण दृष्टिविहीन व्यक्तिहरू,
३. दुई वा सो भन्दा बढी प्रकृतिका शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भई सबैजसो दैनिक क्रियाकलापहरू अन्य व्यक्तिकै सहयोगमा गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरू,
४. निरन्तर रूपमा सघन हेरचाह (स्याहार सुसार) को आवश्यकता परिरहने शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू ।

**(ख) अति अशक्त अपाङ्गता:**

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई 'ख' वर्गको परिचय पत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन निलो पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१. शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति वा विचलन भए तापनि निरन्तर वा अधिकांश समय सहयोगी, दोभाषे वा मानव पथप्रदर्शक आदिको सहयोगमा आफ्नो दैनिक क्रियाकलापहरू लगायत हिंडुल र संचार गर्न कठिनाइ हुने व्यक्तिहरू,
२. मस्तिस्क पक्षघात, मेरुदण्डमा चोटपटक वा पक्षघात, हेमोफिलिया, मांशपेशी सम्बन्धी समस्या वा विचलन लगायत अन्य विभिन्न कारणले शरीरको ढाड, हात, गोडा, कम्मर आदिले काम गर्न नसकी दैनिक आवागमनको लागि हविलचियर प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरू,
३. दुवै हात कुम देखि वा पाखुरा देखि मुनी पुरै नचल्ने वा गुमाएका, विभिन्न कारणले दुवै हात र गोडा गुमाएका वा नचल्ने, कम्मर भन्दा मुनिको भाग गुमाएका वा नचल्ने, दुवै गोडा पूर्ण क्रियाशील नभई बैसाखीको प्रयोग गर्ने व्यक्तिहरू,
४. दृष्टिविहीन र पूर्ण दृष्टिविहीनको परिभाषा अर्न्तर्गत पर्ने व्यक्तिहरू,
५. संचारको लागि निरन्तर दोभाषे आवश्यक पर्ने पूर्ण रूपमा कान सुन्न नसक्ने (बहिरा), दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू स्वयं गर्न नसक्ने, सिकाइमा समस्या भएका बौद्धिक अपाङ्गता वा अटिज्म भएका व्यक्तिहरू, निरन्तर अरूको सहयोग लिइरहनुपर्ने बहुअपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू ।

**(ग) मध्यम अपाङ्गता:**

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई 'ग' वर्गको परिचय पत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन पहेँलो पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१. कृत्रिम अङ्ग, क्यालीपर, विशेष प्रकारका जुता जस्ता सहायक सामग्रीको प्रयोगबाट सामान्य हिंडुल लगायत दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू स्वयं गर्न सक्ने,
२. विभिन्न कारणले घुँडा मुनिको अङ्गमा मात्र प्रभाव परेको तर सहायक सामग्रीको प्रयोग नगरी पनि सामान्य हिंडुल गर्न सक्ने,
३. कुम वा पाखुरा भन्दा मुनी एक हात गुमाएका वा हात नचल्ने वा हातले गर्ने काम गर्न नसक्ने,
४. दुवै हातको हल्केला भन्दा मुनिका कम्तीमा बूढीऔंला र चोर औंला गुमाएका,
५. दुवै गोडाको कुर्कुच्चा भन्दा मुनिको भाग नभएका तर सामान्य हिंडुल गर्न सक्ने,
६. मेरुदण्डमा समस्या भई ढाड कुप्रिएको,
७. सिकाइमा ढिलाइ भएका दैनिक क्रियाकलाप स्वयं गर्न सक्ने बौद्धिक अपाङ्गता र अटिज्म भएका व्यक्तिहरू,
८. श्रवणयन्त्रको प्रयोगबाट वा ठूलो आवाज मात्र सुन्न सक्ने सुस्तश्रवण व्यक्तिहरू
९. शल्यक्रियाबाट स्वर यन्त्र झिकी घाँटीको नलीबाट मात्र बोल्नुपर्ने अवस्था भएका व्यक्तिहरू
१०. ओठ,तालु फाटेको कारण बोली अस्पष्ट भएका व्यक्तिहरू,

११. बोल्दा अड्किने, शब्द वा अक्षर दोहोर्याउने समस्या तीव्र भएका भकभके व्यक्तिहरू,
१२. तीन फिट भन्दा मुनिका होचा पुड्का व्यक्तिहरू,
१३. चस्मा र श्रवण यन्त्र दुवै प्रयोग गर्ने श्रवण दृष्टिविहिन व्यक्तिहरू, लेन्स वा म्याग्रीफायरको प्रयोगबाट मात्र पढ्न सक्ने न्यून दृष्टियुक्त व्यक्तिहरू,
१४. अनुवशीय रक्तश्राव (हेमोफेलिया) सम्बन्धी समस्या भई दैनिक हिँडडुलमा कठिनाइ हुने व्यक्तिहरू,
१५. मानसिक वा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू।

**(घ) सामान्य अपाङ्गता:**

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई 'घ' वर्गको परिचय पत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन सेतो पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ।

१. शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी सामान्य विचलन भएका तर दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू स्वयम सम्पादन गर्न सक्ने
२. हात वा खुट्टा केही छोटोभएका, एक हातको हल्केला भन्दा मुनी नचल्ने वा गुमाएका, एक हातको हल्केला भन्दा मुनिका कम्तीमा बूढी औंला र चोर औंला गुमाएका वा दुवै हातको हल्केला मुनिका कम्तीमा बूढी औंला र चोर औंला भएका व्यक्तिहरू,
३. ठूलो अक्षर पढ्न सक्ने न्यून दृष्टियुक्त व्यक्तिहरू,
४. दुवै गोडाको सबै औंलाका भागहरू नभएका,
५. श्रवणयन्त्र लगाई ठूलो आवाज सुन्ने तर बोली स्पष्ट भएका सुस्त श्रवण व्यक्तिहरू,

**परिच्छेद-३**

**परिचयपत्र ढाँचा र समन्वय समिति**

५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको परिचय-पत्रको ढाँचा देहाय बमोजिम हुनेछ।

परिचय-पत्र वाहक व्यक्तिको व्यक्तिगत विवरण स्पष्ट हुने गरी नागरिकताको प्रमाण-पत्रको ढाँचामा यस कार्यविधिको अनुसूची २ बमोजिम नेपाली र अर्कापट्टी अंग्रेजी भाषामा लेखिएको माथि दफा ४ मा उल्लेखित मापदण्ड अनुसार एक परिचय-पत्र गाम्भीर्यता आधारमा गरिएका चार वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई चार फरक रङ्गमा उपलब्ध गराइनेछ।

६. समन्वय समिति सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ।

(१) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ (पहिलो संशोधन २०७५) को दफा ४२ को अधीनमा रही अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण गर्ने समेत कार्यका लागि नगरपालिकामा देहाय बमोजिमको समन्वय समिति रहनेछ:-

- |  |        |
|--|--------|
| (क) नगरपालिकाको उपप्रमुख   | संयोजक |
| (ख) नगर कार्यपालिकाको महिला सदस्य मध्येबाट नगर कार्यपालिकाले तोकेको महिला सदस्य  | सदस्य  |
| (ग) नगरपालिका भित्रका माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक वा श्रोत व्यक्ति मध्येबाट नगरपालिकाको प्रमुखले तोकेको व्यक्ति  | सदस्य  |
| (घ) नगर कार्यपालिकाको प्रमुखले तोकेको स्थानीय स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालको चिकित्सक   | सदस्य  |
| (ङ.) स्थानीय प्रहरी कार्यालयको प्रमुख  | सदस्य  |
| (च) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हक, हित र संरक्षणको क्षेत्रमा स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघ संस्थाहरू मध्येबाट नगरपालिकाको प्रमुखले मनोनित गरेको संस्थाको प्रतिनिधि | सदस्य  |
| (छ) नगरपालिका भित्रका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू मध्येबाट समन्वय समितिले मनोनयन गरेको एकजना महिला सहित तीन जना   | सदस्य  |
| (ज) नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका स्थानीय स्तरमा रहेका सम्बन्धित विषय हेर्ने कार्यालयको कार्यालय प्रमुख   | सदस्य  |
| (झ) नगरपालिकाको उपप्रमुखले तोकेको नगरपालिकाको कर्मचारी   | सदस्य  |
- (२) समन्वय समितिले तोकिएको अधिकारीबाट वितरित परिचयपत्रको अनुमोदनका साथ साथै अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण गर्ने कामका साथै ऐनको दफा ४३ को (च) बमोजिम परिचय-पत्र सम्बन्धी कानुनी, संरचनागत तथा अन्य सुधार गर्नुपर्ने विषयमा प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय लगायत सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउनुपर्दछ।

**परिच्छेद-४**  
**परिचय पत्र वितरण**

७. परिचय-पत्रवितरण प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) अपाङ्गता भएका व्यक्तिले सम्बन्धित वडा कार्यालयमा अपाङ्गता भएका व्यक्ति स्वयं वा निजका अभिभावक वा संरक्षकले अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा परिचय-पत्र प्राप्तिका लागि सबै पुष्ट्याई गर्ने कागजातहरु समावेश गरी निवेदन दिनुपर्नेछ ।
- (ख) दरखास्त निवेदनका साथमा समावेश गर्नुपर्ने कागजातहरु मान्यताप्राप्त स्वास्थ्य संस्थाको चिकित्सकबाट जारी अपाङ्गता खुलेको लिखित प्रमाणित प्रतिलिपी, पासपोर्ट साइजको (सम्भव भएसम्म अपाङ्गता देखिने गरी खिचिएको) फोटो २ प्रति, यसअघि अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गरिसकेको भए सोको सङ्कलनप्रति, अशक्तताको गाम्भीर्यता अवस्था र शरीरका अंगहरुले गर्ने काममा आएको समस्या वा दैनिक क्रियाकलापमा हुने सीमितताहरुको विवरण संलग्न हुनुपर्नेछ । निवेदन साथ पेश गर्नुपर्ने परिचय पत्रमा जन्मदर्ता प्रमाण-पत्र वा नागरिकताको प्रमाण-पत्र वा जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा वा शैक्षिक योग्यताको प्रमाण-पत्र वा मतदाता परिचय पत्र वा यस्तै विश्वस्त हुन सक्ने अन्य प्रमाणित लिखतलाई आधार मानिनेछ ।
- (ग) रित पुगी आएका निवेदनमा वडा कार्यालयले निवेदन प्राप्त भएको मितिले बढीमा ३ दिन भित्र निवेदकले पेश गरेका कागजातहरु राखी वडा कार्यालयको सिफारिस सहित सङ्कलन कागजात संलग्न गरी नगर कार्यपालिकामा पठाउनुपर्नेछ ।
- (घ) सम्बन्धित व्यक्तिले पेश गरेको निवेदन उपर कुनै कागजात वा प्रमाण नपुगी परिचय पत्रका लागि सिफारिस गर्न उपयुक्त नदेखिएमा सो व्यहोरा निवेदकलाई ३ दिन भित्रमा जानकारी दिनुपर्नेछ ।
- (ङ) वडा कार्यालयले सिफारिस गर्न नसकिने भनी दिएको जानकारी निवेदकलाई चित्त नबुझे सूचना पाएको १५ दिन भित्रमा निवेदकले वडाबाट प्राप्त जानकारी समेत संलग्न गरी नगरपालिकाको अपाङ्गता परिचयपत्र जारी गर्ने अधिकारी समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।
- (च) परिचय पत्र जारी गर्ने अधिकारीले यसरी प्राप्त भएको निवेदन समेत समावेश गरी समन्वय समितिको बैठकमा पेश गर्नुपर्दछ । निवेदकले पेश गरेका कागजात र अन्य सम्भाव्य तथ्य प्रमाणका आधारमा समन्वय समितिले परिचय पत्र प्रदान गर्न सिफारिश गरेमा निजलाई परिचय पत्र वितरण गरी सो को जानकारी वडा कार्यालयलाई समेत दिनुपर्दछ ।
- (छ) परिचय पत्रका लागि सिफारिस गर्न कुनै कठिनाई परेमा समन्वय समितिले चिकित्सक/ विशेषज्ञ वा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका संस्थाका प्रतिनिधि सँग थप राय परामर्श लिन सक्नेछ ।
- (ज) सामान्यतया अपाङ्गता भएका व्यक्ति स्वयंले आफ्नो परिचय पत्र बुझि लिनुपर्दछ । अति अशक्त वा पूर्ण अशक्त अपाङ्गता भएको कारणले परिचय पत्र बुझि लिन आउन नसक्ने भएमा वडा कार्यालयको सिफारिसमा परिवारको सदस्य, संरक्षक वा निजको बसोबास गर्ने स्थानीय निकायका पदाधिकारीले निजलाई बुझाउने गरी बुझिलिन सक्नेछन् ।
- (झ) परिचय-पत्र प्राप्त व्यक्तिहरूको वर्गीकृत लगत स्थानीय तहले विद्युतीय अभिलेख समेत तयार गरी आफ्नो कार्यालयमा राख्नुपर्नेछ र चौमासिक रूपमा प्रदेश र संघको सम्बन्धित मन्त्रालयमा जानकारी गराउनुपर्नेछ ।
- (ञ) समन्वय समितिले परिचय पत्र दिन भनी ठहर गरेका व्यक्तिलाई स्थानीय तहको कार्यालयले अनुसूची २ बमोजिमको परिचय-पत्र (अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई) निःशुल्क उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- (ट) परिचय पत्रमा परिचय पत्र जारी गर्ने अधिकारीको हस्ताक्षर हुनेछ ।
- (ठ) प्रत्यक्ष रूपमा देखिने वा अवलोकन गर्न सकिने शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षतिको हकमा परिचय-पत्र जारी गर्ने अधिकारीले अवलोकन गरी तत्काल उपयुक्त परिचय-पत्र उपलब्ध गराउन सक्नेछ र सोको विवरण समन्वय समितिले अनुमोदन गर्नुपर्नेछ ।
- (ड) प्रत्यक्ष रूपमा नदेखिने वा अवलोकन गर्न नसकिने शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भएका वा प्रष्ट रूपमा छुट्याउन समस्या भएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिका हकमा समन्वय समितिमा पेश गरी समितिको सिफारिशका आधारमा परिचय पत्र जारी गर्ने अधिकारीले परिचयपत्र प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

८. अन्य स्थानीय तहबाट परिचय पत्र वितरण गर्ने: यस नगरपालिकामा हाल बसोबास गरिरहेका तर स्थायी बसोबास नभएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू विभिन्न अवरोध तथा शारीरिक वा मानसिक अवस्थाको गाम्भीर्यताको कारण आफ्नो स्थायी बसोबास भएको जिल्लामा गई अपाङ्गता परिचय पत्र प्राप्त गर्न असमर्थ भएमा निजको स्थायी बसोबास भएको स्थानीय तहबाट परिचय पत्र नलिएको प्रमाण सहित आवेदन दिएमा दफा ७ को प्रक्रिया पूरा गरी परिचय पत्र प्रदान गर्न सकिनेछ । त्यसरी परिचयपत्र जारी भएकोमा निजको स्थायी बसोबास भएको सम्बन्धित स्थानीय तहलाई जानकारी गराउनुपर्नेछ ।

९. प्रतिलिपि सम्बन्धी व्यवस्था: (१) परिचय-पत्र हराइ, नासिइ वा बिग्रिई परिचय-पत्रको प्रतिलिपि लिनुपर्ने भएमा सम्बन्धित वडा कार्यालयमा यथार्थ विवरण र कारण खुलाई सिफारिसका लागि निवेदन दिनुपर्नेछ ।

- (२) वडा कार्यालयले सबै व्यहोरा बुझी निवेदकको माग मनासिब देखिएमा परिचय-पत्रको प्रतिलिपी उपलब्ध गराउन प्राप्त निवेदन तथा अन्य कागजातको प्रतिलिपि वडा कार्यालयमा राखी निवेदकले पेश गरेको सङ्कल कागजात सहित सिफारिस गरी नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा पठाउनुपर्नेछ ।
- (३) वडा कार्यालयको सिफारिस सहित प्राप्त भएको निवेदन तथा प्रमाणहरू स्पष्ट भएकोमा अपाङ्गताको प्रकृति अनुसार सोझै वा समन्वय समितिमा पेश गरी समितिको निर्णय अनुसार अपाङ्गता परिचय-पत्रको प्रतिलिपी निःशुल्क उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- (४) प्रतिलिपिका लागि प्राप्त भएको निवेदनका विषयमा सो परिचय पत्र बाहक व्यक्तिले पहिले प्राप्त गरेको परिचय पत्रमा हेरफेर गर्नुपर्ने देखिएमा समन्वय समितिमा पेश गरी सो समितिबाट प्राप्त सिफारिस अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

१०. अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तथा यस कार्यविधिको प्रतिकुल कार्य भएमा प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम सजाय हुनेछ ।

११. अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था: (१) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा भएका कुल अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू मध्ये परिचय पत्र पाएका व्यक्तिहरूको अपाङ्गताको प्रकृति र गाम्भीर्यता लगायत अन्य आवश्यक विवरण खुल्ने गरी नियमित रूपमा अध्यावधिक गरी त्यसको चौमासिक विवरण तयार गरी नियमित रूपमा जिल्ला समन्वय समितिलाई समेत पठाउनुपर्नेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अभिलेख अनुसूची ३ बमोजिम नगरपालिकामा राखिनेछ ।

(२) स्थानीय तहले परिचय पत्र वितरण गरेपछि यसको जानकारी परिचय पत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिको स्थायी ठेगाना भएको वडा कार्यालयलाई दिनुपर्नेछ ।

- (३) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र रहेका कुल अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू तथा अपाङ्गता परिचय पत्र पाएका व्यक्तिहरूको अभिलेख राखी त्यसको चौमासिक प्रतिवेदन प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पठाउनुपर्नेछ ।

#### परिच्छेद-५

##### विविध

१२. विविध:(१) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि अपाङ्गता परिचय पत्र लगायतका सेवा सरल तरिकाले उपलब्ध गराउन कम्तिमा बर्षको एकपटक ती ठाउँहरूमा परिचय पत्र वितरण सम्बन्धी घुम्ति शिविर सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

- (२) यो कार्यविधि लागू हुनु अगाडि अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्राप्त गरेको अपाङ्गता परिचय पत्र नगरपालिकामा बुझाई यो कार्यविधि जारी भएको मितिले १ वर्ष भित्रमा यस कार्यविधि बमोजिमको परिचय पत्र लिनुपर्नेछ । अवरोध वा सीमितताको अवस्थामा परिवर्तन नभएको र वर्ग परिवर्तन गर्न नपर्ने परिचयपत्र बालाहरूको हकमा **वडा कार्यालयको सिफारिसमा** परिचयपत्र जारी गर्ने अधिकारीले सोझै परिचयपत्र जारी गर्न सक्नेछ । तर परिचयपत्र जारी गर्ने अधिकारीलाई अवरोध वा सीमितताको अवस्थामा परिवर्तन भएको शंका लागेमा वा वर्ग परिवर्तन गर्नुपर्ने भएमा यस कार्यविधिको दफा ७ बमोजिमको कार्य प्रक्रिया पूरा गर्न लगाउन सक्नेछ ।
- (३) यस कार्यविधिमा भएको प्रावधान अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अन्य प्रचलित कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।
- (४) अपाङ्गता परिचय-पत्र वितरण सम्बन्धमा यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएको विषयमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अन्य प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
- (५) अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम भए गरेका काम कारवाहीहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची १

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र प्राप्त गर्नका लागि दिईने निवेदनको ढाँचा

मिति:.....

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू

मार्फत.....

.....नं वडा कार्यालय, कृष्णपुर नगरपालिका।

अपाङ्गताको  
अवस्था देखिने  
फोटो

विषय: अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र पाउँ ।

महोदय,

म अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र पाउन योग्य भएकोले निम्नलिखित विवरण राखि परिचय पत्र पाउन यो निवेदन पेश गरेको छु । मैले पेस गरेको विवरण ठीक साँचो छ, झुट्टा ठहरेमा प्रचलित कानून बमोजिमको सजाय भोग्न मञ्जुर छु ।

१. नाम थर ..... उमेर ..... लिङ्ग .....

Name (In English, Compulsory): .....

२. ठेगाना:

(क) स्थायी ठेगाना: .....पालिका, वडानं..... टोल .....

(ख) अस्थायी ठेगाना: .....पालिका, वडानं.....टोल .....

(ग) सम्पर्क टेलिफोन वा मोबाइल नं. ....

३. संरक्षक/ अभिभावकको नाम थर ..... निवेदकको नाता .....

Guardian's Name (In English, Compulsory): .....

४. संरक्षक/ अभिभावकको टेलिफोन वा मोबाइल नं. ....

५. नेपाल सरकारको परिभाषा र वर्गीकरण अनुसार अपाङ्गताको प्रकार .....

६. नेपाल सरकारको परिभाषा र वर्गीकरण अनुसार अशक्तताको आधारमा प्रकार .....

७. शरीरको अंग, संरचना, प्रणालीमा आएको क्षतिको विवरण

८. क्षति भएपछी दैनिक क्रियाकलापमा आएको अवरोध वा सिमितताको विवरण

९. अपाङ्गताको कारण उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस् ।

क) रोगको दीर्घ असर

ख) दुर्घटना

ग) जन्मजात

घ) सशस्त्र द्वन्द्व

ङ) वंशानुगत कारण

च) अन्य .....

१०. सहायक सामग्री प्रयोग गर्नुपर्ने आवश्यकता भएको वा नभएको: उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस् ।

क) भएको

ख) नभएको

११. आवश्यकता भएको भए कस्तो प्रकारको सहायक सामग्रीको प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ .....

१२. सहायक सामग्री प्रयोग गर्ने गरेको/ नगरेको : उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस् ।

क) गर्ने गरेको

ख) गर्ने नगरेको

१३. सहायक सामग्री प्रयोग गर्ने गरेको भए सामग्रीको नाम : .....

१४. अन्य व्यक्तिको सहयोग विना आफ्ना कस्ता कस्ता दैनिक कार्य गर्न सक्नुहुन्छ ।

क) ..... ख)..... ग) .....

१५. अन्य व्यक्तिको सहयोग लिनुहुन्छ भने कुन कुन कामको लागि लिनुहुन्छ ।

क) ..... ख)..... ग) .....

१६. पछिल्लो शैक्षिक योग्यता .....

१७. कुनै तालिम प्राप्त गर्नुभएको भए मुख्य तालिमहरूको नाम लेख्नुहोस ।

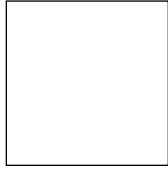
.....

१८. हालको पेशा: क) अध्ययन ख) कृषि व्यवसाय ग) स्वरोजगार घ) सरकारी सेवा

ड) निजी क्षेत्रमा सेवा च) केही नगरेको ज) अन्य.....

१९. यस अघि अपांगता परिचय पत्र लिए नलिएको खुलाउने

क) लिएको (वर्ग ..... ) ख) नलिएको



ल्याप्चे: दायाँ



बाँया

निवेदक

नाम, थर .....

हस्ताक्षर .....

मिति .....

### सम्बन्धित वडा कार्यालयले भर्ने

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, कृष्णपुर नगरपालिका ।

निवेदकले तपशीलका कागजात संलग्न गरी रीतपूर्वक निवेदन पेश गरेको देखिदा नियमानुसार अपांगता परिचयपत्र जारी गरिदिनुन सिफारिश साथ अनुरोध छ ।

(क) रितपूर्वक भरेको अनुसूची १ बमोजिमको निवेदन

(ख) पासपोर्ट साइजको (सम्भव भए सम्म अपाङ्गता देखिने गरी खिचिएको) फोटो २ प्रति,

(ग) यस अघि अपांगता परिचयपत्र प्राप्त गरे/ नगरेको विवरण: गरेको  नगरेको

प्राप्त गरिसकेको भए भए सो को सङ्कलप्रति,

(घ) मान्यता प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाको चिकित्सकबाट जारी अपाङ्गता खुलेको सङ्कल मेडिकल रिपोर्ट

(ङ) जन्मदर्ता प्रमाण-पत्र वा नागरिकताको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपी

(च).....

सिफारिश गर्नेको हस्ताक्षर  
कार्यालयको छाप

अनुसूची २



अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई दिईने परिचय पत्रको ढाँचा

कृष्णपुर नगरपालिका  
Krishnapur Municipality  
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय  
Office of the Municipal Executives  
गुलरिया, कञ्चनपुर  
(Gulariya Kanchanpur)  
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

फोटो

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्र

Person with Disability: Identity Card

परिचयपत्रनम्बर:  
Number ID

|                       |   |   |   |      |         |       |  |  |  |
|-----------------------|---|---|---|------|---------|-------|--|--|--|
| 7                     | 0 | 9 | 0 | 1    |         |       |  |  |  |
| परिचय पत्रको प्रकार : |   |   |   | .... | ID Type | ..... |  |  |  |

- १) नाम: ..... थर: .....  
Name:.....Surname: .....
- २) ठेगाना: .....  
Address:.....
- ३) जन्ममिति:.....Date of Birth:.....
- ४) जन्म दर्ता/ नागरिकता प्रमाणपत्र नम्बर: .....  
Birth Certificate/ Citizenship No.:.....
- ५) लिङ्ग (Sex):  
 महिला (Female)  पुरुष (Male)  अन्य (Other)
- ६) रक्तसमूह (Blood Group) .....
- ७) अपाङ्गताको किसिम (Type of Disability)  
७.१ प्रकृति (By Nature) .....  
७.२ गम्भीरता (By Severity) .....
- ८) बाबु/ आमा वा संरक्षकको नाम, थर: .....  
Guardian's Name:.....
- ९) सम्पर्क नं. (Contact number): .....
- १०) परिचय पत्र वाहकको दस्तखत/ ल्याप्चे (Signature/ Finger of Card Holder)

|       |       |
|-------|-------|
| दायाँ | बायाँ |
|-------|-------|

प्रमाणित गर्ने अधिकारीको

(Approving Officer)

हस्ताक्षर: .....

नाम, थर:.....

पद:.....

मिति:.....

"यो परिचय पत्र कसैले पाएमा नजिकको प्रहरी कार्यालय वा स्थानीय निकायमा बुझाइदिनुहोला"



अपाङ्गता भएका व्यक्तिको कार्यालयमा राखिने अभिलेखको ढाँचा

क्रम संख्या:

अपाङ्गता परिचय पत्र नम्बर: परिचय पत्रको प्रकार.....

१) नाम, थर:

२) ठेगाना (स्थायी) प्रदेश: जिल्ला: स्थानीय तह: वडा:

३) ठेगाना(अस्थायी) प्रदेश: जिल्ला: स्थानीय तह: वडा:

४) जन्ममिति: ५) नागरीकता नम्बर: ६) लिङ्ग:

७) रक्तसमुह ८) विवाहित/ अविवाहित:

९) बाबु/ आमा वा संरक्षकको नाम, थर:

१०) ठेगाना: प्रदेश जिल्ला स्थानीय तह वडा

११) अपाङ्गता भएको व्यक्ति सँगको नाता:

१२) पछिल्लो शैक्षिक योग्यता:

१३) अध्ययनरत विद्यालय वा कलेज: अध्ययन नगरेको : पढाइ सकेको :

१४) पेशा:

१५) अपाङ्गताको किसिम:

क) अपाङ्गताको प्रकृतिको आधारमा.....

ख) अपाङ्गताको गम्भीरताको आधारमा.....

१५) कस्ता दैनिक क्रियाकलापहरू गर्न सकिन्छ ?

१६) कस्ता दैनिक क्रियाकलापहरू गर्न सकिँदैन ?

१७) सहायक सामग्री आवश्यक पर्ने नपर्ने आवश्यक पर्ने भए के.....

१८) हाल सहायक सामग्री पाएको नपाएको

१९) परिचय-पत्र वाहकले प्राप्त गरेका अन्य सेवा, सुविधा

२०) परिचय पत्र बाहकलाई आवश्यक परेका अन्य सेवा सुविधाहरू

२२) अन्य.....

प्रमाणित गर्ने अधिकारीको:

दस्तखत:

नाम, थर:

पद:

कार्यालय:

मिति :

आज्ञाले

मेघनाथ रिजाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत